

7. İkinci dil olarak Türkçe ve Almanca öğretimi temel düzey dinleme etkinliklerinin karşılaştırılması: Begegnungen ve Gazi Yabancılar için Türkçe¹

Ayşegül SEFER AKTAŞ²

APA: Sefer Aktaş, A. (2023). İkinci dil olarak Türkçe ve Almanca öğretimi temel düzey dinleme etkinliklerinin karşılaştırılması: Begegnungen ve Gazi Yabancılar için Türkçe. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (37), 131-146. DOI: 10.29000/rumelide.1406045.

Öz

Ders kitapları öğrenme sürecindeki en önemli kaynaklardan biridir ve farklı dillerin öğretildiği birçok dil kursunda ana kaynak olarak kullanılmaktadır. Bu kaynaklar kurslarda bir standart oluşmasına yardımcı olmaktadır. Bu çalışma ikinci dil olarak Türkçe ve Almanca öğretiminde kullanılan iki farklı ders kitabının A1 ve A2 temel düzey dinleme bölümlerini karşılaştırarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda doküman incelemesi yöntemiyle kitaplar incelenmiş ve içerik analizi ile dinleme beceri alanına yönelik bölümler analiz edilmiştir. Dinleme becerisi ile ilgili kısımlar ünitelerde dinleme bölümlerinin dağılımı, etkinlik sayısı, etkinlik çeşitliliği, dinleme kaydı sayısı, süresi ve kitaptaki dinleme kayıtlarının her yeni etkinlikte süre olarak artışları bağlamında incelenmiştir. Çalışma sonucunda Almanca öğretimi ders kitabının daha fazla sayı ve çeşitlilikte dinleme etkinliğine yer verdiği belirlenmiştir. Ünitelerde yer alan dinleme etkinliklerinin sayı itibarıyla dağılımlarının Türkçe öğretimi için kullanılan ders kitabından daha fazla olduğu, Almanca öğretiminde fonetik etkinliklerine yer verilirken Türkçe öğretimi kitabında bu tür bir etkinliğe hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Dinleme kayıtlarının süresinin ve sayısının Almanca öğretimi ders kitaplarında daha fazla olduğu, yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında ise daha kısa ve az sayıda olduğu tespit edilmiştir. Ulaşılan sonuçlardan hareketle Türkçenin ikinci/yabancı dil olarak öğretimi ders kitaplarında dinleme bölümlerinde etkinlik sayı ve çeşitliliğinin artırılması, kayıt sürelerinin daha uzun olması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ders kitabı, dil öğretimi, Türkçe öğretimi, Almanca öğretimi, dinleme becerisi

¹ Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmaı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayımlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı – Turnitin, Oran: %7

Etik Şikayeti: editor@rumelide.com

Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 03.11.2023-**Kabul Tarihi:** 20.12.2023-**Yayın Tarihi:** 21.12.2023; **DOI:** 10.29000/rumelide.1406045

Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme

² Dr. Öğr. Üyesi, Yozgat Bozok Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD / Dr., Yozgat Bozok University, Faculty of Education, Department of Turkish Education (Yozgat, Türkiye), aysegulsefer@gmail.com, **ORCID ID:** 0000-0002-7876-2481, **ROR ID:** https://ror.org/04qvdf239, **ISNI:** 0000 0004 0369 8360, **Crossreff Funder ID:** 501100006564

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

Comparison of Basic Level Listening Activities in Teaching Turkish and German as a Second Language: Begegnungen and Gazi Turkish for Foreigners³

Abstract

Textbooks are one of the most important resources in the learning process and are used as the main source in many language courses where different languages are taught. These resources also help establish a standard in courses. This study aims to evaluate the A1 and A2 basic levels of two textbooks used in teaching Turkish and German as second languages by comparing them in terms of listening sections. For this purpose, the textbooks have been examined with the document analysis method and the sections related to listening skill have been analyzed according to content analysis. The parts related to listening skills were examined in the context of the distribution of listening sections in the units, the number of activities, the variety of activities, the number and duration of listening recordings, and the increase in the duration of the listening recordings in the book with each new listening activity. The results show that the textbook used in German language teaching outnumbers in terms of listening activities and diversity. Also, the distribution of listening activities in units in terms of number is higher than the textbook used for Turkish language teaching. While activities for phonemic awareness are involved in German language teaching, such an activity is not involved in the Turkish language teaching book. The duration and number of listening recordings are longer in German language teaching textbooks, while they are shorter and fewer in number in Turkish textbooks. Based on the obtained results, it is recommended that the number and variety of activities should be raised in the listening sections in the textbooks for teaching Turkish as a second/foreign language, and the duration of the recordings should be longer.

Keywords: Textbook, language teaching, Turkish language teaching, German language teaching, listening skill

Giriş

İlerleyen teknolojiye rağmen ders kitapları hâlâ dil öğretiminde kullanılan ana kaynakların başında yer almaktadır. Birçok yabancı dil kursu ders kitapları aracılığıyla öğretimi gerçekleştirmektedir ve bu kaynakların dil öğretiminde bir standart oluşturduğu belirtilebilir. Tomlinson (2015: 172) ders kitabını şöyle tanımlamaktadır: “Herhangi bir dilin öğrencilerine yönelik olan bilgi, tavsiye, metin ve etkinlikler içeren ve öğrencilerin hedef dili öğrenmesine yardımcı olan bir kitaptır. Genellikle belli bir dil seviyesine yöneliktir ve dilbilgisi, kelime, telaffuzu öğretmenin yanı sıra dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin öğrenilmesine de odaklanır. Benzer biçimde Huang vd., (2022) da ders kitaplarını, öğretmenlerin ve öğrencilerin belirli bir müfredatla uyumlu öğretme ve öğrenme faaliyetlerini gerçekleştirmeleri için kullanılan kaynaklar olarak tanımlamaktadır.

³ It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography.

Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received - Turnitin, Rate: 7

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, Article Registration Date: 03.11.2023-Acceptance Date: 20.12.2023-Publication Date: 21.12.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1406045

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

Kaliteli bir ders kitabı, iyi bir öğretim modeli olmalıdır (Newton & Newton, 2009). Söllner (2010: 52) ders kitaplarının öğrencilerin kişisel ve dilbilimsel gelişimi, kimlik oluşturma ve kültürel anlayışında önemli rol oynadığını vurgulamaktadır. Öte yandan Gray (2013: 7) ders kitaplarının eğitim araçları ve kültürel bir nesneden daha fazlası olduğunu; alınıp satılan bir ticaret malzemesi olduğunu vurgulamaktadır. Ticari bir malzeme olmanın ötesinde dil öğretiminde temel araç olması dolayısıyla ders kitaplarının kalitesinin önem taşıdığı söylenebilir. Bu bağlamda Sarıçoban ve Can (2012: 998) ders kitaplarını değerlendirmenin sistemli bir biçimde gerçekleştirildiği takdirde öğretim süreci üzerinde olumlu bir etki sağlayacağı görüşündedirler.

Farklı tarihsel, kültürel ve mali geçmişleri nedeniyle, her ülke kendi benzersiz eğitim sistemini geliştirmiştir ve bu durum, müfredat tasarımı ve ders kitapları da dahil olmak üzere farklı öğrenme deneyimi tasarımlarına yol açmıştır (Marlow-Ferguson, 2002). Bu nedenle, farklı ülkelerden alınan ders kitaplarını analiz etmek ve karşılaştırmak, dünya çapındaki çeşitli eğitim sistemlerini ve her ülkenin izlediği pedagojik metodolojileri daha iyi anlamaya yardımcı olabilir (Charalambous, Delaney, Hsu, Mesa, 2010). Ayrıca uluslararası karşılaştırmalı çalışmalar aracılığıyla, araştırmacılar kendi ülkelerindeki ders kitaplarının avantajlı ve dezavantajlı yönlerini belirleyebilirler. Farklı ülkelerdeki iyi uygulamaları da kendilerine örnek alabilirler.

Yabancılar Türkçe öğretimi alanında ders kitaplarının karşılaştırılması veya incelenmesi konularıyla ilgili çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Ders kitaplarında dinleme bölümleri etkinliklerinin diğer becerilere oranla sayıca daha az olduğu tespit edilmiştir (Yavuz, 2016; Özbal ve Genç, 2019). Tabak ve Göçer (2017) Gazi TÖMER tarafından yayımlanan A1-C1 düzeyi ders kitaplarının dinleme etkinliklerini değerlendirdikleri çalışmalarında kitaplarda dinleme öncesine yönelik yalnızca ilgi uyandırma etkinliklerine yer verildiğini, dinleme öncesi etkinliklerinin tek tip olduğunu, yönergesi bulunmayan dinleme öncesi etkinliklerinin yetersiz olduğunu, dinleme sırası etkinliklerinin boşluk doldurma üzerine yoğunlaştığını, dinleme sonrası etkinliklerinin doğru-yanlış ve çoktan seçmeli sorulara yoğunlaştığını tespit etmişlerdir. Beyreli ve Ak Başoğul (2013) araştırmalarında Yeni Hitit ve New Headway kitaplarında yer alan dinleme-anlama etkinliklerini karşılaştırmıştır. Yeni Hitit serisinin okuma/dinleme öncesini ihmal ettiği, daha çok okuma sonrası ile dinleme sırasına yönelik etkinliklerden oluştuğu, Yeni Hitit serisinin okuma ve dinleme bölümlerinin tek metin odaklı olduğu, New Headway'in ise söz konusu bölümlerde birden fazla metin verilerek bu metinler arasında karşılaştırma yapılmasına olanak sağladığı, Yeni Hitit serisinde yönergelerin yetersiz olduğu ve ayrıca dinleme kayıtlarının doğal olmadığı; metinlerin çok ilgi çekici olmasına rağmen okuma/dinleme metinlerini anlamlandırmak amacıyla oluşturulmuş etkinliklerin yetersiz olduğu ve anlamlandırma aşamasının birkaç etkinlikle geçiştirildiği; öğrencinin genellikle pasif olduğu tespit edilmiştir. New Headway'in ise bunun aksine okuma/dinleme metinlerini birçok etkinlikle desteklediği, etkinliklerde öğrencinin daha aktif olduğu tespit edilmiştir. Gün, Akkaya ve Kara (2014: 14) yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarını öğretim elemanlarının görüşlerine göre değerlendirdikleri çalışmada eğitim-öğretim boyutunda genellikle tek bir ders kitabına bağlı kalınarak ders işlendiğini, bunun da sıkıntılı bir durum olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Biçer ve Kılıç (2017) Suriyeli öğrencilere Türkçe öğreten öğretmenlerin kullandığı 'Türkçe Öğreniyorum' setine ilişkin öğretmen görüşlerini ele almıştır. Araştırma sonucunda ders kitaplarının öğrenci seviyesine uygun olmadığı, her seviye, yaş veya kademedeki farklı öğrenciler için tek kitap kullanıldığı; ancak biçimsel açıdan yeterli olduğu, temel dil becerilerinin dağılımı konusunda dinleme/izleme dil becerisine gereği kadar yer verilmediği, söz konusu becerinin ihmal edildiği, bunu konuşma becerisinin takip ettiği; kitapların öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığı, etkinliklerin uygulanma sürelerinin yeterli olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

Adres	Address
RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi	RumeliDE Journal of Language and Literature Studies
e-posta: editor@rumelide.com	e-mail: editor@rumelide.com,
tel: +90 505 7958124	phone: +90 505 7958124

Ders kitaplarının karşılaştırılması, farklı ülkelerde izlenen yaklaşımların ortaya konması, nitelikli uygulamaların örnek alınabilmesi, benzerlik ve farklılıkların ortaya konulması açısından önem taşımaktadır. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı ikinci dil olarak Türkçe ve Almanca öğretiminde kullanılan ders kitaplarının A1 ve A2 temel düzey açısından dinleme bölümlerini karşılaştırmaktır.

Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. “Doküman incelemesi araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Doküman incelemesi kendi başına bir veri toplama yöntemi olabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte kullanılması da mümkündür.” (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 217). Bu yöntem hem basılı hem de elektronik (bilgisayar tabanlı ve internet üzerinden iletilen) materyallerin incelenmesi veya değerlendirilmesi için sistematik bir süreçtir (Bowen, 2009). Bu çalışmanın dokümanlarını yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan “Gazi Yabancılar için Türkçe” ders kitabı ile yabancı dil olarak Almanca öğretiminde kullanılan “Begegnungen” adlı ders kitabı oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında ilgili ders kitaplarının A1 ve A2 seviyelerine ait dinleme becerisi ile ilgili bölümleri incelenmiştir.

Ders kitaplarındaki dinleme etkinlikleri karşılaştırılırken öncelikle her bir üniteye yer alan etkinlik sayıları istatistiksel olarak hesaplanmış, kitaptaki ünitelerde dinleme becerisinin dağılımı değerlendirilmiş, etkinlik çeşitliliği, dinleme kayıtlarının sayısı ve süresi incelenmiş, Türkçe ve Almanca için sırasıyla değerlendirilen etkinlikler birbiriyle karşılaştırılmıştır.

Araştırmanın İnceleme Nesneleri

Araştırmada yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan “Gazi Yabancılar için Türkçe”, Almanya’da yabancılar Almanca öğretiminde kullanılan “Begegnungen” kitabının A1-A2 seviyelerindeki ders kitapları araştırma nesnesi olarak belirlenmiştir. Aşağıda incelenen kitapların A1 A2 seviyesi kapakları sunulmuştur.

Resim 1: Begegnungen A1 ve A2 Düzeyi Ders Kitapları

Resim 2: Gazi Yabancılar için Türkçe A1 ve A2 Düzeyi Ders Kitapları

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

Verilerin Toplanması

Araştırmada incelenerek değerlendirilmiş olan her iki dile ait temel düzey A1-A2 ders kitaplarının basılı örneklerine ulaşılmıştır. Dolayısıyla ilgili kitaplar doğrudan değerlendirilmiştir.

Tablo 1. İlgili Ders Kitapların Künyeleri

Kitabın Dili	Kitabın Adı	Seviye	Basım Yılı	Yazarı	Yayınevi	Sayfa Sayısı	Ünite Sayısı
Almanca	Begegnungen	A1	2006	Anne Buscha, Szilvia Szita	SCHUBERT	237	8 ünite
Almanca	Begegnungen	A2	2007	Anne Buscha, Szilvia Szita	SCHUBERT	265	8 ünite
Türkçe	Yabancılar için Türkçe	A1	2022	Editör: Mustafa Kurt-Nezir Temur	Salmat Basım Yayıncılık	129	6 ünite
Türkçe	Yabancılar için Türkçe	A2	2022	Editör: Mustafa Kurt-Nezir Temur	Salmat Basım Yayıncılık	106	5 ünite

Begegnungen A1 ve A2 seviyeleri kitapları 8 ünite ve birer ek bölümünden oluşmaktadır. Yabancılar için Türkçe A1 kitabı 6, A2 seviyesi ise 5 üniteden oluşmaktadır. İlgili kitabın A1 seviyesinin 114-129. sayfa aralığında, A2 seviyesinin ise 94-106 sayfalarında dilbilgisi dizini yer almaktadır. Begegnungen A1 seviyesinin 230-237. sayfaları arasında; A2 seviyesinin 257-265. sayfaları arasında dilbilgisi ile ilgili bölümün yer aldığı görülmüştür. Almanca A1 ve A2 ders kitaplarının ekler bölümü yalnızca dilbilgisine değil, diğer becerilerle ilgili etkinliklere de yer verilmiştir. Aynı seviyeye ait iki farklı dilin öğretiminde kullanılan kitapların sayfa sayıları arasında Almanca kitaplarının lehine iki katı daha fazla sayfa sayısı olduğu dikkati çekmektedir.

Verilerin Analizi

Araştırmada yabancı dil öğretilimi ders kitabı olarak hazırlanmış “Gazi Yabancılar için Türkçe” ve “Begegnungen” adlı ders kitapları dinleme etkinliklerinin ünitelere dağılımı, etkinliklerin sayı ve çeşitliliği, dinleme kayıtlarının sayı ve uzunluğu açısından incelenerek değerlendirilmiştir. Her iki kitap ayrı ayrı değerlendirildikten sonra dinleme becerisiyle ilgili bölümleri birbirine benzerlikleri ve farklılıkları açısından karşılaştırılmıştır.

İnanırdıcılık ve Aktarılabirlik

Araştırmada dinleme becerisi ile ilgili bölümleri incelemeye yönelik kriterlerle ilgili ders kitaplarından elde edilen veriler hiçbir değişikliğe tabi tutulmaksızın olduğu gibi sunulmuştur. Dolayısıyla sunulan veriler inanırdıcı ve aktarılabirliklidir.

Bulgular

Bu bölümde çalışmada yer alan kitapların dinleme bölümleriyle ilgili veriler belirlenen başlıklara göre karşılaştırılarak sunulmuştur.

Türkçe ve Almanca A1-A2 Ders Kitaplarında Dinleme Etkinliklerinin Sayısı

Ders kitaplarında her bir üniteye yer verilen toplam dinleme etkinliği sayısı ile dinleme etkinliklerinin toplam etkinlik sayısına oranları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Kitapta her bir üniteye A harfinden D

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

harfine kadar etkinlikler sıralanarak numara verilmiştir. (A1, A2, B1, B2 şeklinde). Bu noktada kitabın sistemli bir numaralandırmaya sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Begegnungen A1 Dinleme Etkinliklerinin Ünite İçinde Dağılımı

Kitap	Toplam Ünite Sayısı	Ünitedeki Toplam Etkinlik Sayısı	Dinleme Etkinliği Sayısı	%
Begegnungen A1	8	1. Ünite: 61	18 Etkinlik	29,5
		2. Ünite: 47	9 Etkinlik	19
		3. Ünite: 56	11 Etkinlik	19,6
		4. Ünite: 54	10 Etkinlik	18,5
		5. Ünite: 54	12 Etkinlik	22
		6. Ünite: 56	11 Etkinlik	19,6
		7. Ünite: 56	7 Etkinlik	12,5
		8. Ünite: 44	7 Etkinlik	15,9
		9. Ek: 12	3 Etkinlik	25
TOPLAM	8	431	88 Etkinlik	20

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere Begegnungen A1 Almanca ders kitabında dinleme etkinliklerine her bir üniteye yaklaşık %12 ile %29,5 aralığında yer verilmektedir. Dinleme etkinlikleri, kitabın tamamındaki toplam etkinlik sayısının %20'sini oluşturmaktadır. Kitapta en fazla sayıda dinleme etkinliğine ilk üniteye yer verilmiştir. Bu durumun yeni bir dil öğrenmeye başlanması sebebiyle öğrencilere kulak aşinalığı kazandırmaktan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 3. Begegnungen A2 Dinleme Etkinliklerinin Ünite İçinde Dağılımı

Kitap	Toplam ünite sayısı	Ünitedeki toplam etkinlik sayısı	Dinleme etkinliği sayısı	%
Begegnungen A2	8	1. Ünite: 50	6 Etkinlik	12
		2. Ünite: 60	7 Etkinlik	11,6
		3. Ünite: 64	8 Etkinlik	12,5
		4. Ünite: 53	6 Etkinlik	11
		5. Ünite: 52	5 Etkinlik	9,6
		6. Ünite: 60	8 Etkinlik	13
		7. Ünite: 43	4 Etkinlik	9
		8. Ünite: 79	7 Etkinlik	8,8

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

		9. Ek: 8	3 Etkinlik	37,5
TOPLAM	8	469	54 Etkinlik	11,5

Tablo 3'te görüldüğü üzere Begegnungen A2 Almanca ders kitabında dinleme etkinlikleri her bir ünitenin ortalama %10'unu oluşturmaktadır. Dinleme etkinlikleri kitabın tamamındaki toplam etkinlik sayısının yine %11,5'ini oluşturmaktadır. Ünitelerde yer alan dinleme etkinliklerinin sayı itibarıyla dengeli bir dağılım seyrettiği görülmektedir. Bununla birlikte aynı ders kitabının A1 düzeyine kıyasla A2 düzeyinde daha az sayıda etkinliğe yer verilmiş olması dikkati çekmektedir.

Tablo 4. Gazi Yabancılar için Türkçe A1 Dinleme Etkinliklerinin Ünite İçinde Dağılımı

Kitap	Toplam ünite sayısı	Ünitedeki toplam etkinlik sayısı	Dinleme etkinliği sayısı	%
Gazi Yabancılar için Türkçe-A1	6	1. Ünite: 51	3 Etkinlik	5,8
		2. Ünite: 46	4 Etkinlik	8,6
		3. Ünite: 38	3 Etkinlik	7,8
		4. Ünite: 40	4 Etkinlik	10
		5. Ünite: 36	4 Etkinlik	11
		6. Ünite: 39	4 Etkinlik	10
TOPLAM	6	250	22 Etkinlik	8,8

Tabloda görüldüğü üzere Gazi Yabancılar için Türkçe ders kitabı A1 setinde toplam 6 bölüm yer almaktadır. Ünitelerdeki etkinliklerin sayısı hesaplanırken A, B, C şeklinde yapılandırılmış olan bölümler dikkate alınarak sayılmıştır. Dinleme bölümlerinde bazen bir bazen iki farklı etkinlik yer almaktadır ve bunlar aynı ses kaydının dinlenmesiyle yapılması gereken etkinliklerdir. Bu nedenle tabloda etkinlikler gösterilirken kayıt sayısı esas alınmıştır. Çünkü bu etkinlikler birbirinden bağımsız etkinlikler değildir. Kitapta yer alan ünitelerde dinleme etkinliklerinin dağılımına bakıldığında ortalama her ünitenin %8,8'ini dinleme etkinlikleri oluşturmaktadır.

Tablo 5. Gazi Yabancılar için Türkçe A2 Dinleme Etkinliklerinin Ünite İçinde Dağılımı

Kitap	Toplam ünite sayısı	Ünitedeki toplam etkinlik sayısı	Dinleme etkinliği sayısı	%
Gazi-Yabancılar için Türkçe-A2	5	1. Ünite: 43	4 Etkinlik	9,3
		2. Ünite: 41	4 Etkinlik	9,7
		3. Ünite: 47	4 Etkinlik	8,5
		4. Ünite: 39	4 Etkinlik	10,2
		5. Ünite: 40	4 Etkinlik	10

Adres

Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

TOPLAM	5	210	20 Etkinlik	9,5

Gazi Yabancılar için Türkçe A2 ders kitabında bütün ünitelerde dinleme etkinliği sayısı 4'tür, ancak ünitelerdeki toplam etkinlik sayısına göre etkinliklerin dağılım yüzdeleri farklılık göstermektedir. Dinleme etkinliklerinin ders kitabındaki ortalama dağılımı %9,5'tir.

İlgili ders kitapları incelendiğinde Begegnungen Almanca A1-A2 kitabındaki dinleme etkinliklerinin sayısı ve üniteye dağılımı Gazi Yabancılar için Türkçe ders kitabından A1 seviyesinde daha fazla olduğu görülmektedir. A2 düzeyinde her iki ders kitabındaki etkinlik sayısı ve dağılımı birbirine oldukça yakın (Begegnungen A2: %11,5 - Gazi Yabancılar için Türkçe A2: %9,5) olmakla birlikte Begegnungen kitabında toplam etkinlik sayısı ve dinleme etkinliklerinin sayısı daha fazladır.

Gazi Yabancılar için Türkçe ve Begegnungen Almanca A1-A2 Ders Kitaplarında Dinleme Etkinlikleri Çeşitliliğinin Karşılaştırılması

Dinleme etkinliklerinin çeşitliliğinin öğrenciye bu beceriyle ilgili daha fazla öğrenme fırsatı yarattığı söylenebilir. Bu bağlamda öğrenci bu beceriyle ilgili daha fazla yaşantı sahibi olarak günlük hayatta bunu uygulama imkânı bulabilir. Dolayısıyla etkinlik çeşitliliği ders kitaplarında önemli noktalardan biri olarak değerlendirilebilir.

Dinleme Etkinliklerinin Çeşitliliği

Ders kitaplarında temel düzey için dinleme etkinliklerinin çeşitliliği de incelenmiştir. Ulaşılan bulgular aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 6. Begegnungen A1 Ders Kitabında Dinleme Etkinliklerinin Çeşitliliği

Tablo 6'da görüldüğü üzere Begegnungen A1 ders kitabında dinleme becerisiyle ilgili toplam 88 etkinlik 11 farklı türde etkinlikten oluşmaktadır. Bunlar arasında en fazla yer verilen etkinlik çeşidi "Dinleyiniz ve okuyunuz. / Okuyunuz ve dinleyiniz." etkinlikleriyken en az yer verilen etkinlik çeşidi ise "Dinleyiniz ve not ediniz." etkinliğidir. Ayrıca kitapta yer alan dinleme etkinliklerinin yalnızca dinleme becerisiyle ilgili olmadığı, diğer dil becerileriyle ilişkilendirildiği, bu becerilerin de etkinliğin başındaki yönergede açıkça ifade edildiği görülmektedir. Aşağıda ilgili ders kitabında yer alan bir dinleme etkinliği ile fonetik etkinliğine yer verilmiştir.

Resim 1. Örnek Dinleme Etkinliği

Adres	Address
RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi	RumeliDE Journal of Language and Literature Studies
e-posta: editor@rumelide.com	e-mail: editor@rumelide.com,
tel: +90 505 7958124	phone: +90 505 7958124

A15 Einkaufen beim Gemüsehändler 1.45
Hören Sie den Dialog. Ergänzen Sie die Angaben.

Was kauft die Kundin? zwei Kilo
..... Bananen
ein Kilo
..... Orangen
..... Kilo Tomaten
zwei Mangos

Was zahlt die Kundin?

(Begegnungen A1, 92. s.)

Etkinlikte bir alışveriş ortamı resmedilmektedir. 1.45 dakikalık bir ses kaydı olduğu bilgisi etkinlik yönergesinin hemen sağında gösterilmiştir. Öğrencinin diyalogu dinleyerek metindeki boşlukları doldurması istenmektedir.

Resim 2. Fonetik Etkinliği

A19 Phonetik: Umlaute – ü [y:] und ü [ʏ] 1.36
Hören und wiederholen Sie.

Frühstück – langes ü [y:]	fünf – kurzes ü [ʏ]
Frühstück – für – natürlich – Bücher Handtücher – Züge	fünf – Schlüssel – wünschen – München – Euromünzen – Glück
Möchten Sie neue Handtücher? ↗ Natürlich lese ich Bücher! ↘ Das Frühstück ist im Hotelrestaurant. ↘	Ich habe fünf Münzen aus Griechenland. ↘ Hier ist Ihr Zimmerschlüssel. ↘ Sie wünschen? ↗ Ich fahre nach München. ↘

(Begegnungen A1, 67.s)

Etkinliklerin ayrıca baş kısımlarında yazıldığı üzere numaralandırıldığı (A15, A19 vb.) ve kayıt sürelerinin uzunluğu bilgisine (1.45) yer verildiği görülmektedir.

Dikkati çeken bir diğer husus ise kitapta yer verilen ilk dört etkinliğin dinleme etkinliği olmasıdır. Kitaptaki “Dinleyiniz ve okuyunuz.” adlı ilk tanışma etkinliğinin bir kısmı aşağıda gösterilmektedir:

Resim 3. Dinleme Etkinliği

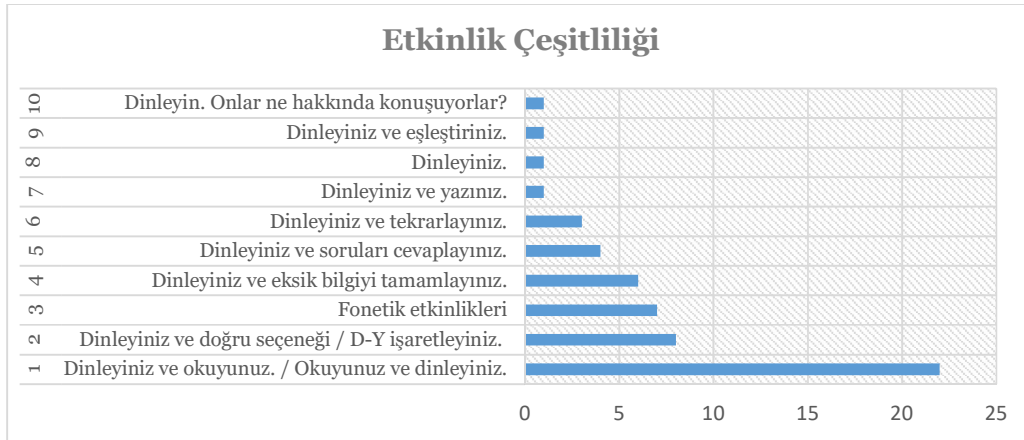
A1 Hören und lesen Sie. 1.02

Guten Morgen.
Ich heiße Franziska Binder.
Ich bin 37 Jahre alt. Ich wohne in Wien.
Ich bin Lehrerin. Meine Muttersprache ist Deutsch.
Ich spreche auch Spanisch und Englisch.

(Begegnungen A1, 8. s.)

Tablo 7. Begegnungen A2 Ders Kitabında Dinleme Etkinliklerinin Çeşitliliği

Tablo 7’de görüldüğü üzere, Begegnungen A2 ders kitabında en fazla yer alan etkinlik türü kitabın A1 düzeyinde olduğu gibi “Dinleyiniz ve okuyunuz. / Okuyunuz ve dinleyiniz.” etkinlikleridir. ‘Dinleyiniz ve işaretleyiniz.’ ve ‘Fonetik etkinlikleri’ en sık kullanılan ikinci tür etkinliklerdir. Diğer etkinlik çeşitlerine ise kitapta daha az yer verildiği görülmektedir. Begegnungen A1 ve A2 ders kitabında fonetik etkinliklere her üniteye bir kez mutlaka yer verilmektedir ancak Gazi yabancılar Türkçe ders kitabında fonetik etkinlikleriyle karşılaşmamıştır.

Gazi A1 düzeyi ders kitabında, Begegnungen A1 ders kitabının aksine ilk etkinlikler dinleme becerisiyle ilgili etkinlikler değildir. Dinleme bölümleri hemen her ünite ve bölümün son kısmında yer almaktadır. Etkinlikler genellikle yalnızca dinleme becerisiyle ilgilidir, diğer dil becerileriyle sıklıkla ilişkilendirilmemişlerdir. Etkinliklerde bir ses kaydı üzerinden zaman zaman birden farklı etkinliğe yer verildiği de görülmektedir.

Tablo 8. Gazi A1 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabında Dinleme Etkinliklerinin Çeşitliliği

Tablo 8’e göre Gazi yabancılar için Türkçe A1 ders kitabında en sık yer alan dinleme etkinliği “Çoktan Seçmeli etkinliğidir. Kitapta yer alan toplam etkinliğin 5 çeşit dinleme etkinliğinden oluştuğu görülmektedir. Kitaptaki toplam 9 D-Y etkinliğinden yalnızca bir tanesi bağımsız etkinliktir. Diğer 8 etkinlik aynı ses kaydıyla ilgili dinleme bölümünde yapılan ikinci dinleme etkinliğidir. Aşağıda A1 düzeyi dinleme etkinliklerinden bir örneğe yer verilmektedir.

Resim 4. Dinleme Etkinliği

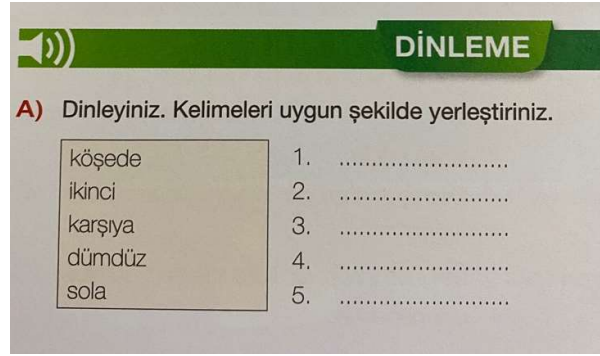
Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

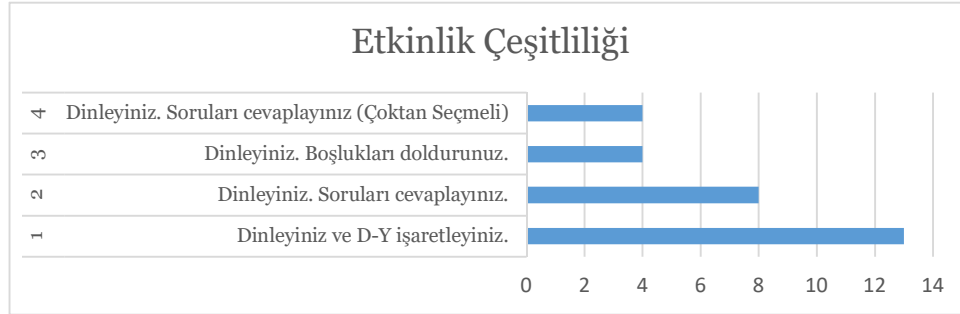
e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

Gazi A1 Yabancılar için Türkçe, 31. s.

Yukarıda verilen dinleme etkinliğinde öğrencinin ne yapacağına ilişkin yönergenin net olmadığı düşünülmektedir. İlgili yönergenin ses kaydında bir yol tarifinden bahsedilmektedir ve etkinlikte verilen kelimelerin yol tarifindeki sırasına göre numaralandırılması beklenmektedir.

Tablo 9. Gazi A2 Yabancılar için Türkçe Ders Kitabında Dinleme Etkinliklerinin Çeşitliliği

Tablo 9'da görüldüğü üzere Gazi yabancılar için Türkçe A2 ders kitabında yer alan etkinlik çeşidi sayısı dördüttür. Bunlar arasında en sık yer verilen etkinlik ise Doğru-Yanlış etkinliğidir. Toplam 13 D-Y etkinliğinin 7'si ise aynı ses kaydının ikinci kez dinlenmesiyle yapılacak başka bir etkinliğe bağlı etkinliklerdir.

Almanca ders kitabında dinleme etkinliklerinin yalnızca dinleme becerisini değil diğer dil becerilerini de içermesi dikkati çekmektedir. Özellikle 'Dinleyin ve okuyun/Okuyun ve dinleyin.' etkinliklerinin sıklıkla bir arada yer aldığı görülmektedir. Gazi Yabancılar için Türkçe ders kitabında ise dinleme bölümlerinde yer yer diğer dil becerilerine yer verilmekle birlikte genellikle dinlemenin daha bağımsız bir biçimde sunulduğu tespit edilmiştir.

Resim 5. Örnek Dinleme Etkinliği**Adres | Address**

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com

e-mail: editor@rumelide.com,

tel: +90 505 7958124

phone: +90 505 7958124

DİNLEME

A) Metindeki boşlukları dinlediğiniz diyaloga göre doldurunuz.

Gökçe : Alev, hafta sonu benim elbisemi giydin mi?

Alev : Evet abla, ben

Gökçe : izin almadan elbisemi giyiyorsun de üzerine kola döküyorsun.

Alev : Ama daha dün sen de benim giydin. Ben sana kıyıyor muyum?

Gökçe : Ben kullanıyorum. Senin gibi yapmıyorum.

Alev : İstemiyorsan elbiselerini giymem.

Gökçe : giyebilirsin ama daha dikkatli kullanman gerekir. Sen benim elbiseden daha kıymetlisin.

Alev : abla. Bundan sonra daha çok özen göstereceğim.

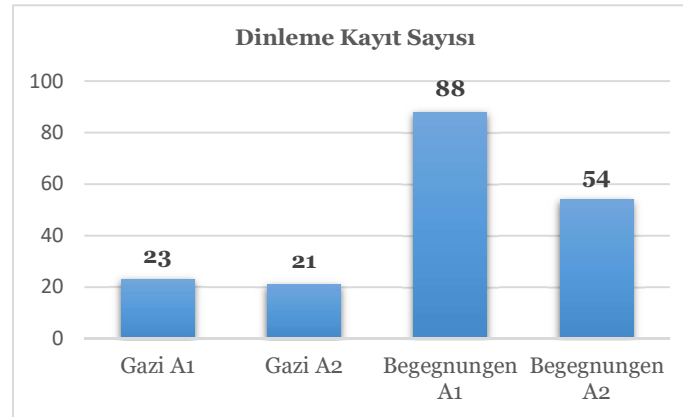
(Gazi A2, 61.s.)

Yukarıda gösterilen dinleme etkinliği bir boşluk doldurma etkinliğidir ancak etkinlikteki boşluk sayısının çok sık olduğu ve öğrencinin bir boşluğu doldurmaya çalışırken bir sonraki boşluğu doldurmaya yetişmekte zorlanabileceği düşünülmektedir.

Dinleme Kayıtlarının Sayısı ve Süresi

Hem Türkçe hem de Almanca öğretimi ders kitaplarında bulunan bütün dinleme bölümlerinin ses kayıtları incelenmiş, kayıtların toplam sayısı ve süresiyle ilgili olarak aşağıda gösterilmiş olan sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 10. Dinleme Kayıtlarının Sayısı

Tablo 10'daki grafikte görüldüğü üzere dinleme etkinlikleri sayısında olduğu gibi dinleme kayıtlarının sayısı Almanca ders kitabında Türkçe ders kitabından daha fazladır. A1 düzeyinde Almanca ders kitabında 88 dinleme kaydına yer verilirken Türkçe ders kitabında aynı seviyede yalnızca 22 dinleme kaydı bulunmaktadır. Diğer yandan Almanca öğretiminde A1 düzeyinde 88 dinleme kaydı bulunmaktayken A2 düzeyinde bu sayının yarıya yakın azaldığı, 54 kayıt bulunduğu tespit edilmiştir. Almanca ile ilk kez karşılaşan öğrencilerin dile aşinalığını sağlamak için A1 düzeyinde daha fazla kayıt

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

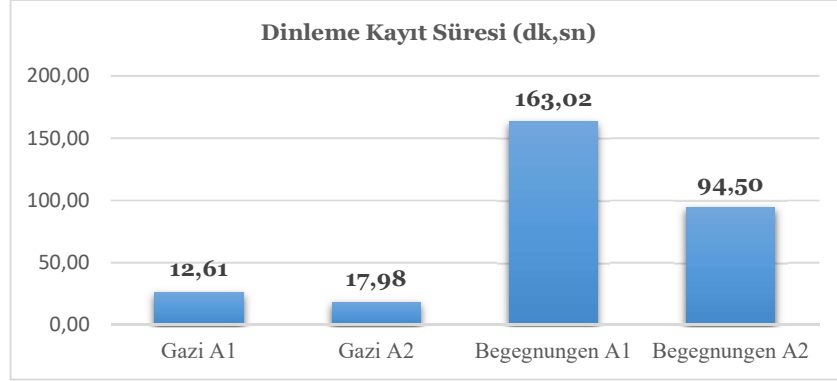
RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

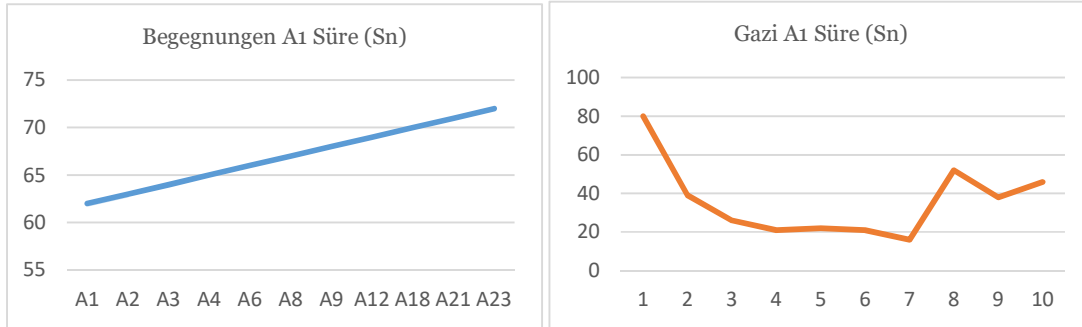
bulunduğu düşünülmektedir. Öte yandan Gazi Yabancılar için Türkçe setinde A1 ve A2 düzeyindeki kayıt sayısı hemen hemen aynıdır. Bu bağlamda ders kitabında düzey değişikliğinin kayıt sürelerinde bir etki oluşturmadığı görülmektedir.

Tablo 11. Dinleme Kayıtlarının Toplam Süresi

Ders kitaplarında yer alan dinleme etkinliği ve ses kayıtlarının fazla olması dinleme kayıt sürelerinin uzunluğunu da etkilemektedir. Tablo 10'da görüldüğü üzere Gazi A1 ve Gazi A2 ders kitaplarındaki kayıt sürelerinin toplamı Almanca ders kitabına kıyasla çok daha az durumdadır. Almanca ders kitabını kullanarak Almanca öğrenen bir öğrenci A1 düzeyinde 2,5 saatten fazla bir süre dinleme yapmaktayken aynı düzeyde Türkçe öğrenen bir öğrenci için bu süre yalnızca 12 dakikadır. Almanca A2 ders kitabında aynı kitabın A1 düzeyinden daha kısa süre dinleme kaydı (1,5 saat civarı) olsa da aynı düzeyin Türkçe ders kitabını kullanmakta olan bir öğrenci yalnızca 18 dakika dinlemeye maruz kalmaktadır. Dil becerilerinin gelişiminde dinlemenin temel oluşturduğu düşünüldüğünde Türkçe ders kitabı açısından bu sürenin oldukça yetersiz olduğu belirtilebilir.

Tablo 12. Begegnungen ve Gazi A1 Dinleme Kayıtlarının Süre Artışı

Tablo 12'de Almanca A1 düzey dinleme etkinliklerinin ünitenin ilk 10 dinleme etkinliğindeki kayıt sürelerinin uzunluğuna dair bir örnek sunmaktadır. Almanca hem A1 hem de A2 düzey ders kitaplarında kayıt sürelerinin uzunluğu 62 saniyeden başlamakta ve genel olarak her bir dinleme etkinliğinde birer saniye artışla kitabın sonuna kadar artmaya devam etmektedir. A1 düzeyinde son kayıt süresinin 160 saniyeye; A2 düzeyinde ise 148 saniyeye kadar yükseldiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin dilde yetkinlik geliştirmelerine paralel olarak kayıt sürelerinin arttırıldığı, bu noktada sistemli bir yol izlendiği görülmektedir.

Gazi Yabancılar için Türkçe A1 düzeyi ders kitabında toplam 23 dinleme kaydı yer almakta ve bu kayıtların süresiyle ilgili üniteler ilerledikçe süre uzunluğunun değişmediği görülmektedir. Kitapta yalnızca ilk dinleme kaydının bir dakikanın üstünde olduğu (ilk dinleme kaydı) bunun dışındaki

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

etkinliklerin de genellikle yarım dakika ve civarında olduğu tespit edilmiştir. Özetle Begegnungen ders kitabında kayıt sürelerinin artışında sistemli bir yol izlendiği, ancak Gazi Yabancılar için Türkçe ders kitabında böyle bir durumun olmadığı görülmektedir. Gazi A2 düzeyi ders kitabında ise yine kayıt sürelerinin yarım dakika ve bir dakika civarı olduğu tespit edilmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada Gazi Yabancılar için Türkçe ve Begegnungen Almanca ders kitaplarının temel düzey (A1-A2) dinleme bölümleri karşılaştırılmıştır. Dinleme becerisinin dil öğrenme sürecinde temel oluşturduğu ve diğer dil becerilerine kaynaklık ettiği bilinmektedir. Bu bağlamda ders kitaplarında dinleme bölümlerinin nasıl yapılandırıldığı önem teşkil etmektedir.

Araştırma sonucunda Begegnungen Almanca öğretimi temel düzey ders kitaplarında dinleme etkinliklerinin ders kitabında toplam etkinliklerin A1 düzeyi için %20'sini, A2 düzeyi için % 11,5'ini oluşturduğu tespit edilmiştir. Bu oran Gazi Yabancılar için Türkçe temel düzey ders kitaplarında A1 düzeyi için %8,8, A2 düzeyi için %9,5'tir. Dolayısıyla Almanca ders kitabında dinleme etkinliklerine daha fazla yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Begegnungen A1 ve A2 düzeyinde yalnızca dinleme etkinliklerinin değil, üniteadaki toplam dil etkinliği sayısının da oldukça yüksek olduğu belirlenmiştir. Ulaşılan bu sonuç Yavuz (2016), Özbal ve Genç (2019) ve Tabak ve Göçer'in (2017) inceledikleri kitaplarda dinleme etkinliklerinin sayı itibarıyla diğer dil becerilerinin gerisinde kaldığı bulgusuyla örtüşmektedir. Üç farklı yabancılar Türkçe öğretim setini karşılaştıran Geçim de (2022) dinleme etkinliklerinin diğer becerilere kıyasla eksik olduğunu tespit etmiştir.

Ders kitaplarındaki etkinlik çeşitliliği de incelenmiştir. Begegnungen A1 ve A2 düzeylerinde sırasıyla 11 ve 10 çeşit farklı dinleme etkinliğine yer verildiği, bunlardan da en sık kullanılan etkinliğin "Dinleyiniz ve okuyunuz / Okuyunuz ve dinleyiniz." etkinliği olduğu tespit edilmiştir. Kitapta ayrıca her bir üniteye ses farkındalığını ve öğretimini desteklemek amacıyla fonetik etkinliklerine yer verildiği tespit edilmiştir. Bir diğer önemli nokta ise Almanca temel düzey ders kitaplarında her bir dinleme etkinliğinde kayıt sürelerine dair bilgi verilmesi ve her etkinliğin numaralandırılmış olmasıdır. Gazi Yabancılar için Türkçe temel düzey ders kitaplarındaki etkinlik çeşitliliğinin ise oldukça az olduğu dikkati çekmiştir. İlgili kitabın A1 düzeyinde 5; A2 düzeyinde ise 4 çeşit etkinliğe yer verilmiştir. En yaygın kullanılan etkinlik ise 'Çoktan seçmeli' ve 'Doğru-Yanlış' türü etkinliklerdir. Gün, Yalçın ve Memiş de (2017) İngilizce kitaplarına kıyasla Türkçe ders kitaplarında daha az sayıda dinleme etkinliği bulunduğunu belirtmişlerdir. Özbal ve Genç (2019) de Gazi Yabancılar için Türkçe setinde temel düzeyde dinleme etkinliği türünün son derece sınırlı olduğunu belirtmektedir. Ayrıca Almanca öğretimi ders kitaplarında dinleme becerisinin kendi başına ele alınmadığı, okuma, yazma ve konuşma becerileriyle ilişkilendirildiği, kitaptaki yönergelerde de bu durumun açıkça ifade edildiği tespit edilmiştir.

Dinleme etkinliklerinin çeşitliliğinin yanı sıra önemli noktalardan birisi de dinleme kayıtlarının sayısıdır. Bu bağlamda Begegnungen A1 düzeyinde 88, A2 düzeyinde 54; Gazi Yabancılar için Türkçe A1 düzeyinde 23; A2 düzeyinde ise 21 kayıt bulunmaktadır. İlgili veriler Almanca ders kitabında daha fazla kayıt bulunduğunu göstermektedir. Dinleme kayıtlarının uzunluğu ise bir diğer önemli noktadır. Begegnungen A1 düzeyi ders kitabını kullanarak A1 düzeyini tamamlayacak bir öğrenci toplam 2,5 saat civarı bir süre dinlemeye maruz kalacakken, aynı düzeyde Türkçe öğrenen bir öğrenci toplam 12 dakikalık bir dinlemeye maruz kalacaktır. Öğrenme yaşantıları açısından bu durum Türkçe öğrenen öğrenci için Almanca öğrenen A1 öğrencisine kıyasla daha dezavantajlı görünmektedir. Her iki dilin A2 düzeyinde de yine Almanca öğrenen bir öğrencinin lehine 1,5 saat civarı dinlemeye maruz kalma şansı olduğu görülmektedir. Kitap boyunca dinleme etkinliklerinin süre uzunluklarına bakıldığında Almanca

Adres | **Address**

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

ders kitaplarının temel düzeyinde ilk dinleme kaydının süresi 62 saniyedir ve 63, 64, 65... şeklinde her yeni dinleme etkinliğinde sürenin arttığı tespit edilmiştir. Gazi Yabancılar için Türkçe temel düzey ders kitaplarında kayıt sürelerinde böyle düzenli bir artış durumunun olmadığı tespit edilmiştir.

Çalışmada elde edilen sonuçlardan hareketle öneriler şunlardır:

Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında dinleme bölümleri yeniden yapılandırılmalıdır,

Ünite içlerinde dinleme bölümüne verilen ağırlık artırılmalıdır,

Ders kitaplarındaki dinleme etkinliklerinin çeşitliliği, dinleme kaydı sayıları ve süresi artırılmalıdır,

Dinleme kayıt süreleri üniteler ilerledikçe artırılmalıdır.

Kaynakça

- Beyreli, L. & Ak Başoğul, D. (2013). İkinci dil öğretim kaynaklarında yer alan anlama etkinliklerinin karşılaştırılması (Yeni Hitit ve New Headway Örneklemleri). *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 6(11), 45-100. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.463>
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>
- Biçer, N. & Kılıç, B. S. (2017). Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretmek için kullanılan ders kitaplarının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(4), 649-663.
- Charalambous, C. Y., Delaney, S., Hsu, H., Mesa, V. (2010). A comparative analysis of the addition and subtraction of fractions in textbooks from three countries. *Mathematical Thinking and Learning*, 12(2), 117-151. <https://doi.org/10.1080/10986060903460070>
- Çiğci, H. & Tanrıku lu, L. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe ve Almanca öğretimi temel düzey ders kitaplarında dinleme etkinliklerinin karşılaştırılması: Yedi İklim ve Menschen örneği. *International Journal of Language Academy*, 10(4), 71-96. <http://dx.doi.org/10.29228/ijla.64634>
- Geçim, H. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe eğitiminde kullanılan ders kitaplarındaki dinleme etkinliklerinin incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Gray, J. (2013). *Critical perspectives on language teaching materials*. Palgrave Macmillan.
- Gün, M., Akkaya, A., Kara, Ö. T. (2014). Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarının Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanları açısından değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 9(6), 1-16.
- Huang, R., Tlili, A., Zhang, X., Sun, T., Wang, J., Sharma, R.C., Affouneh, S., Salha, S., Altınay F, Altınay Z., Olivier, J., Jemni, M., Wang, Y., Zhao, J., Burgos, D. (2022). A comprehensive framework for comparing textbooks: insights from the literature and experts. *Sustainability*, 14(11):6940. <https://doi.org/10.3390/su14116940>
- Marlow-Ferguson, R. (Ed.). (2002). *World education encyclopedia: A survey of educational systems worldwide*. Gale Group.
- Newton, D. P., & Newton, L. D. (2009). A procedure for assessing textbook support for reasoned thinking. *The Asia Pacific Education Researcher*, 18(1), 109-115.
- Özbal, B. & Genç, A. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında dinleme becerisi alanında kullanılan alıştırmaların değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (42), 197-212. <https://doi.org/10.21497/sefad.675165>
- Sarıçoban, A. ve Can, N. (2012). An evaluation of the 9th grade local and the international English coursebooks in terms of language skills and components. *Social and Behavioral Sciences*, 70, 997-1001.

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies

e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124

e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124

- Söllner, L. (2010). Great Britain and the British in Austrian EFL Coursebooks. Magistra der Philosophie. Universität Wien. http://othes.univie.ac.at/12627/1/2010-12-09_0405829.pdf Erişim Tarihi: 31.03.2022.
- Tabak, G. ve Göçer, A. (2017). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde A1-C1 düzey dinleme etkinliklerinin incelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 6(3), 400–411.
- Tomlinson, B. (2015). Key concepts in applied linguistics. *Estudios de lingüística inglesa aplicada*, 15, 171-180.
- Yavuz, G. (2016). Gazi TÖMER yabancılar için Türkçe öğretim seti dinleme etkinliklerinin incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Adres | Address

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi | *RumeliDE Journal of Language and Literature Studies*

e-posta: editor@rumelide.com | **e-mail:** editor@rumelide.com,
tel: +90 505 7958124 | **phone:** +90 505 7958124